



Starzyńskiego Stefana

Dzielnice: Praga Północ

Osiedla: Nowa Praga

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy osobowe Imiona i nazwiska

Rok utworzenia nazwy: 1957.09.27

Opis

Stefan Starzyński (1893-1943) - polityk, ekonomista, najsłynniejszy prezydent Warszawy. Urodził się w tym mieście, jednak dzieciństwo spędził w Łowiczu. Tam uczęszczał do gimnazjum, z którego został relegowany za udział w strajku szkolnym i kolportaż gazety "Robotnik". Zarzuty działalności patriotycznej były tak poważne, że został jednym z najmłodszych aresztantów Cytadeli Warszawskiej. Po opuszczeniu jej murów pozostał w stolicy, gdzie ukończył prywatne gimnazjum im. E. Konopczyńskiego, po czym studiował ekonomię na Wyższych Kursach Handlowych (dzisiejsza SGH). Równolegle był aktywnym działaczem Związku Strzeleckiego i Polskiej Organizacji Narodowej. W czasie I wojny światowej był legionistą, uczestnicząc w całym szlaku bojowym I Brygady. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości pozostał w wojsku zajmując się wywiadem. Do cywila przeszedł w 1921 roku, rok później awansowany do rangi majora. Wówczas to z rozkazu marszałka Józefa Piłsudskiego został sekretarzem generalnym Polskiej Komisji Reewakuacyjnej i Specjalnej, powołanej do realizacji postanowień traktatu Ryskiego. Wyjechał wówczas na dwa lata do Rosji a plonem jego podróży były dwie publikacje - *"Jak jest naprawdę dzisiaj w Rosji"* oraz *"Zagadnienia narodowościowe w Rosji Sowieckiej"*, w których nie pochwalał osoby Stalina, obawiając się jego aspiracji politycznych. Po powrocie do Warszawy został jednym z najbliższych współpracowników ministra Władysława Grabskiego. Zdymisjonowany tuż przed przewrotem majowym napisał *"Program rządu pracy w Polsce"*, gdzie przedstawił swój program reform gospodarczych i samorządowych. W latach 1930-33 był posłem na Sejm III Kadencji z ramienia BBWR, później zaś zasiadał w Senacie. Od 1934 roku przewodniczył Związkowi Miast Polskich a 2 VIII tegoż roku mianowany został komisarzem m.st. Warszawy. Wsławił się uporządkowaniem ustroju stolicy, opracowaniem 4-letniego planu rozwoju gospodarczego miasta, wybudowaniem ponad 100 000 mieszkań i wielu szkół, Założeniem muzeum w Zamku Królewskim i Piłsudskiego w Belwederze, oddaniem do użytku Muzeum Narodowego. W planach zamierzał budować metro, rozwijać dzielnice okalające Centrum, wybudować tunel pod Ogrodem Saskim łączący Wolę z Pragę. Był inicjatorem konkursu "Warszawa w kwiatkach", którego pierwszą edycję wygrały Zofia Wóycicka i Mira Zimińska-Sygietyńska. Podczas wojny obronnej we IX 1939 roku odmówił wykonania rozkazu ewakuacji i pozostał w mieście, sprawując funkcję komisarza cywilnego przy Dowództwie Obrony Warszawy a po kapitulacji miasta wspólnie z generałem Michałem Karaszewiczem-Tokarzewskim tworzył stołeczne struktury Służby Zwycięstwa Polsce. Aresztowany 27 X 1939 roku w ratuszu został osadzony na Pawiaku, skąd po dwóch miesiącach wywieziony do berlińskiego Moabitu a stamtąd do

obozu koncentracyjnego w Dachau. Został zamordowany w kopalni soli potasu - filii obozu w Baalberg niedaleko Bernburga.

Spoczywa:

Symboliczny grób w Alei Zasłużonych Cmentarza Powązkowskiego - 50 od strony zachodniej (projektant - Bohdan Pniewski).

Upamiętnienia:

al. Stanów Zjednoczonych 27 - teren przed Szkołą Podstawową nr 143 jego imienia - pomnik dłuta Ludwiki Nitschowej, przeniesiony w 2008 roku z Ogrodu Saskiego.

pl. Bankowy - pomnik dłuta Andrzeja Renesa.

Brama Straceń Cytadeli Warszawskiej - tablica z nazwiskami bojowników wolności.

ul. J. Dąbrowskiego 72 - willa prezydenta Starzyńskiego - tablica na ścianie budynku (odsłonięcie w 2004 r.).

Most Śląsko-Dąbrowski - bulwar od strony Wisły - tablica na ścianie (odsłonięcie w 1938 r.).

ul. Rakowiecka 24 - budynek SGH, w którym wykładał w latach 1931-39 - tablica.

ul. Senatorska 18 - tablica na frontowej ścianie budynku (odsłonięcie 23 IX 1999).

ul. Świętojańska 8 - Bazylika Archikatedralna pod wezwaniem Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela - tablica na ścianie prawej nawy.

Od 1948.11.15 do 1955.12.31 był patronem obecnej ul. Bonifraterskiej.

Ciekawostki

Stan obecny:

Nr 12: Dom kwaterunkowy dla podoficerów. Powstał w 1928 wg proj. J. Dzierżanowskiego.

Bloki osiedla Praga II. Powstały wg proj. Jerzego Gieysztora i Jerzego Kumelowskiego. Na 50 hektarach chciano postawić praski MDM dla ponad 20.000 osób. Założenie było takie, że osiedle miało być narodowe i socjalistyczne i architekci zinterpretowali je w ten sposób.

Bloki osiedla Praga III. Powstało wg proj. Jerzego Czyży, Jana Furmana, Lecha Robaczyńskiego i Andrzeja Skopińskiego. Są to 12-piętrowe bloki, z których każdy ma swoje imię: Jagienka, Basia, Ania, Krysia, Ewa i pawilon Feliks.